

Трудове право; право соціального забезпечення

УДК 349.22:331.103

Циганчук Інна Ігорівна

аспірантка

Академії праці, соціальних відносин і туризму

Tsyganchuk Inna

Postgraduate Student at the

Academy of Labor, Social Relations and Tourism

ORCID: 0000-0003-9468-9979

**ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА У
СФЕРІ СУДОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ
ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

**WAYS TO IMPROVE LABOR LEGISLATION IN THE FIELD OF
JUDICIAL PROTECTION OF RIGHTS AND LEGAL INTERESTS OF
WORKERS IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION**

***Анотація.** У даній статті проаналізовано трудове законодавства у сфері судового захисту прав та законних інтересів працівників в умовах євроінтеграції та визначено шляхи його вдосконалення. Акцентовується увага на тому, що курс України на інтеграцію з Європейським Союзом вимагає приведення національного законодавства у відповідність до європейських стандартів, в тому числі й у сфері трудового законодавства. Цей стратегічний курс визначає напрямки дій та пріоритети, які Україна повинна враховувати у своїй внутрішній та зовнішній політиці, зокрема, у реформах, спрямованих на зміцнення демократії, дотримання прав людини та формування правової держави.*

В статті зазначено, що, інтеграція України до ЄС вимагає від держави забезпечення виконання європейських стандартів, в тому числі в

галузі трудового права, що передбачає внесення змін до національного законодавства та реалізацію конкретних заходів з підвищення рівня захисту прав працівників. У дослідженні доведено, що гармонізація трудового законодавства України до стандартів ЄС є непростим і багатостадійним процесом, який потребує ретельного аналізу та порівняння законодавства держав-членів ЄС з метою врахування позитивного досвіду. Цей процес є важливим для забезпечення конкурентоспроможності України на європейському та світовому ринках праці, покращення умов праці та захисту трудових прав працівників. На підставі аналізу сформульовано висновок про те, що приведення норм трудового законодавства до європейських стандартів сприятиме покращенню соціального благополуччя працівників, забезпечуючи їм справедливу оплату, гідні умови праці, соціальні гарантії, захист від дискримінації, а також судовий захист на рівні, який відповідає міжнародним стандартам.

Ключові слова: *трудове законодавство, законодавство ЄС, євроінтеграція, працівник, судовий захист.*

Summary. *In this article, labor legislation in the sphere of judicial protection of workers' rights and legitimate interests is analyzed in the context of European integration, and ways for its improvement are identified. It emphasizes that Ukraine's trajectory towards integration with the European Union necessitates the alignment of national legislation with European standards, including labor law. This strategic direction sets the course of action and priorities that Ukraine must consider in its domestic and foreign policy, particularly in reforms aimed at strengthening democracy, respecting human rights, and establishing the rule of law.*

The article notes that Ukraine's integration into the EU requires the state to ensure compliance with European standards, including in the field of labor

law. This involves amending national legislation and implementing specific measures to increase the level of workers' rights protection. The research demonstrates that the harmonization of Ukraine's labor legislation with EU standards is a complex and multi-stage process that requires thorough analysis and comparison of the legislation of EU member states in order to utilize their positive experiences. This process is crucial for ensuring Ukraine's competitiveness in European and global labor markets, improving working conditions, and protecting workers' rights. Based on the analysis, a conclusion is made that aligning labor law norms with European standards will improve the social welfare of workers, providing them with fair wages, decent working conditions, social guarantees, protection from discrimination, as well as judicial protection at a level consistent with international standards.

Key words: *labor legislation, EU law, European integration, worker, judicial protection.*

Постановка проблеми Захист прав та свобод людини і громадянина є одним з основних обов'язків кожної правової держави. Це означає, що кожна держава, має не тільки визнавати і дотримуватися прав та свобод, але й активно їх захищати.

Міжнародна організація праці (далі – МОП) у своїй Рекомендації № 198 «Про трудові правовідносини» від 15 червня 2006 року, наголосила на важливості захисту трудових прав працівників» [1]. Відповідно до цієї Рекомендації, МОП закликає держави-члени переглядати свою національну політику щодо трудових відносин належним чином і, за потреби, уточнювати і адаптувати закони і нормативні акти, щоб забезпечити ефективний захист прав працівників. Такий підхід має на меті забезпечити відповідність національного законодавства і нормативних актів міжнародним стандартам трудових прав.

Указом Президента України № 119/2021 від 24 березня 2021 року затверджено Національну стратегію у сфері прав людини, одним зі стратегічних напрямів якої є удосконалення законодавства України щодо забезпечення права на працю та соціального захисту, що міститься у розділі 13 «Забезпечення права на працю та соціальний захист» [2]. Цей стратегічний напрям зокрема спрямований на вдосконалення трудового законодавства України. Його метою є створення ефективних механізмів для реалізації та захисту трудових прав працівників, а також вирішення системних проблем у цій сфері.

Національна стратегія у сфері прав людини зосереджується на поліпшенні гарантій права на працю, забезпеченні справедливих умов праці, захисті працівників від дискримінації та недопустимого втручання в їхні права. Удосконалення законодавства у цій сфері передбачає аналіз та перегляд чинних нормативних актів з метою їхнього вдосконалення, адаптації до міжнародних стандартів та врахування потреб працівників. Крім того, стратегія передбачає створення ефективних механізмів контролю та нагляду за дотриманням трудового законодавства та забезпеченням прав працівників.

В цілому, Національна стратегія у сфері прав людини є важливим кроком у забезпеченні прав і свобод громадян, зокрема у сфері праці та соціального захисту. Вона визначає конкретні завдання та заходи, спрямовані на досягнення цих цілей та покращення життя працюючих.

28 лютого 2022 року Україна подала заявку на членство в Європейському Союзі (далі – ЄС). Курс України на інтеграцію з ЄС вимагає приведення національного законодавства у відповідність до європейських стандартів, в тому числі й у сфері трудового законодавства. Це передбачає внесення змін до чинного трудового законодавства, прийняття нових нормативно-правових актів, усунення прогалин в нормах

права та проведення конкретних заходів спрямованих на підвищення рівня захисту прав працівників, зокрема, і у судовому порядку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій Основою дослідження адаптації трудового законодавства до законодавства ЄС є наукові положення, які містяться у роботах таких відомих вітчизняних вчених, як Ю. В. Баранюк [7], О. Є. Гапон [5], С. Ф. Гуцу [11], С. В. Дріжчана [7], М. Л. Смолярової [8], О. А. Теличко [6], Н. М. Хуторян [7], та ін.

Водночас у наукових працях відомих науковців недостатньо уваги приділено аналізу питань які виникають у процесі вдосконалення трудового законодавства у сфері судового захисту прав та законних інтересів працівників в умовах євроінтеграції.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження виступає аналіз трудового законодавства у сфері судового захисту прав та законних інтересів працівників в умовах євроінтеграції та визначення шляхів його вдосконалення.

Виклад основного матеріалу. Сприяння поступовому зближенню України та Європейського Союзу базується на спільних цінностях та тісних інституційних та секторальних зв'язках.

Гармонізація законодавства України з міжнародними стандартами дійсно сприяє захисту прав та свобод громадян, забезпеченню соціальних стандартів і принципів. Цей процес включає в себе упровадження прогресивних норм і стандартів українського законодавства, що сприяє підвищенню якості законодавчих актів і їх відповідності міжнародним стандартам. Ратифікація Україною ключових нормативних актів Ради Європи, таких як Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини), Європейська соціальна хартія (переглянута), Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права, Конвенції і Рекомендації Міжнародної організації праці, Хартія співтовариства про основні

соціальні права працівників, дійсно є важливим кроком у гармонізації українського законодавства з міжнародними стандартами.

Приєднання до Ради Європи і ратифікація указаних важливих міжнародних документів стали важливим кроком у розвитку України як демократичної держави. Ці акти встановили певні стандарти та принципи, які мають захищати права та основоположні свободи людини, включаючи трудові права. Ратифікація цих документів не лише надала можливість Україні впровадити міжнародні стандарти у вітчизняне законодавство, але й забезпечила доступ до міжнародних механізмів захисту прав працівників.

Водночас, ратифікація цих актів зобов'язує Україну дотримуватися їх положень, включаючи забезпечення ефективного захисту трудових прав на національному рівні.

Відповідно до статті 9 Конституції України, чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України [3].

Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору)» від 7 лютого 2019 року №2680-VIII закріплено стратегічний курс держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору (далі – НАТО) [4].

Цей стратегічний курс визначає напрямки дій та пріоритети, які Україна повинна враховувати у своїй внутрішній та зовнішній політиці, зокрема, у реформах, спрямованих на зміцнення демократії, дотримання прав людини та формування правової держави.

Трудові відносини на території країн-членів ЄС регулюються не лише органами ЄС, а й національним законодавством кожної країни. Це означає, що потрібно враховувати соціально-економічні доктрини кожної

країни-члена, які безпосередньо впливають на формування трудового права в кожній державі члена ЄС. Однак, водночас, інституції ЄС визначають загальний курс і людиноцентричний підхід до розвитку трудового законодавства в ЄС і в кожній державі, яка входить до її складу, окремо.

Основним принципом трудового права ЄС є принцип людиноцентричності, згідно з яким права та інтереси працівників мають бути захищені та забезпечені, а умови праці мають відповідати мінімальним стандартам. Цей принцип відображається у вимогах ЄС щодо мінімальної заробітної плати, максимальної тривалості робочого дня та тижня, права на відпустку та відпочинок, охорону здоров'я та безпеку праці.

Досліджуючи процес адаптації трудового законодавства України до законодавства Європейського Союзу в питаннях часу відпочинку, О. Є. Гапон виділила наступні його ознаки: 1) це сукупність юридичних (нормативних) та організаційних заходів; 2) здійснення адаптації покладається на спеціально уповноважені державні органи; 3) предметом адаптації є міжнародні принципи, стандарти, джерела права Європейського Союзу про час відпочинку, а також національні джерела права про час відпочинку; 4) здійснюється шляхом дослідження, аналізу, оцінки відповідних положень про час відпочинку з метою визначення напрямів, методів та способів практичного здійснення процесу адаптації; 5) спрямовується на створення спільного нормативного регулювання часу відпочинку між Україною і ЄС [5, с. 10].

Досліджуючи питання адаптації трудового законодавства України до європейських стандартів в сфері охорони праці О. А. Теличко наводить наступне визначення поняття «адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу» так, як це визначено у Постанові Кабінету Міністрів України «Про Концепцію адаптації законодавства

України до законодавства Європейського Союзу». За її визначенням адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу є процесом зближення та поступового приведення законодавства України у відповідність до законодавства Європейського Союзу [6, с. 5], що фактично, перекликається із визначенням на рівні підзаконного нормативного правового акту.

Погоджуємося з позицією висловленою такими науковцями як Н. М. Хуторян, Ю. В. Баранюк, С. В. Дріжчана, які у монографії «Гармонізація трудового законодавства України із законодавством Європейського Союзу» зазначають, що адаптація законодавства являє собою не лише приведення національних норм у відповідність до європейських стандартів, а й охоплює також процеси прийняття нових нормативних актів, оскільки досягти певних правових стандартів можливо тільки шляхом вдосконалення чинного законодавства [7, с. 35].

Досліджуючи дане питання М. Л. Смолярова зазначає, що адаптацією законодавства України до законодавства Європейського Союзу являється поступовий процес наближення її правової системи, що включає в себе і законодавство, і правотворчість, і юридичну техніку, і практику, і правозастосування, до правової системи Європейського Союзу відповідно до тих критеріїв, які висуваються ЄС до держав, які планують вступити до нього [8, с. 35].

Питання вивчення зарубіжного досвіду вирішення трудових спорів у судовому порядку та можливість його використання в Україні неодноразово піднімалося науковцями, але не всі їх висновки та пропозиції залишилися нереалізованими.

Проблематика гармонізації трудового законодавства України із законодавством ЄС під час судового захисту трудових прав працівників у зв'язку із планами вступу України до ЄС розглядалося науковцями опосередковано, а тому потребує дослідження.

Правове регулювання трудових відносин у державах-членах ЄС здійснюється на основі правових актів ЄС (директив та рекомендацій, регламентів, тощо). Національні суди країн-членів можуть, а іноді й зобов'язані, звернутися до Суду ЄС за роз'ясненнями щодо тлумачення норм права ЄС, коли виникають сумніви щодо правильного розуміння положень європейських законодавчих актів або їх чинності.

Все це вказує на те, що після вступу України до ЄС національні суди також зможуть, а в окремих випадках будуть зобов'язані, звертатися до Суду ЄС за роз'ясненнями норм права ЄС. Саме через це є необхідність дуже виваженого та професійного підходу до вдосконалення чинного законодавства при приведенні його у відповідність до європейських стандартів і можливої зміни судової системи у зв'язку із створенням трудових судів.

2 лютого 2023 року Європейська Комісія опублікувала аналітичний звіт, в якому оцінюється готовність України виконати зобов'язання, пов'язані з потенційним членством у Європейському Союзі. Звіт надає детальний огляд ситуації в Україні щодо гармонізації її національного законодавства з нормативно-правовою базою ЄС, відомою як «acquis», яка включає загальні права і обов'язки, що випливають з членства в ЄС [9].

Цей звіт доповнює попередню оцінку, яку Європейська Комісія зробила у червні 2022 року щодо заяви України про намір стати членом ЄС. Згідно з висновком Європейської комісії, Україна має початковий рівень підготовки у сфері соціальної політики та зайнятості. Комісія виявила певні недоліки в трудовому законодавстві, які потребують виправлення з боку країни.

Україні рекомендується вжити заходів для усунення виявлених недоліків у трудовому законодавстві. Це може включати перегляд і вдосконалення чинних нормативних актів, приведення їх у відповідність

до міжнародних стандартів, а також забезпечення ефективного контролю та додержання цих норм на практиці.

Усунення недоліків у трудовому законодавстві має на меті забезпечити справедливі умови праці, захист прав працівників, а також підвищення якості соціальної політики та зайнятості в Україні. Це важливий крок у розвитку соціальної сфери країни та покращенні стандартів життя працівників.

Отже, інтеграція України до ЄС вимагає від держави забезпечення виконання європейських стандартів, в тому числі в галузі трудового права, що передбачає внесення змін до національного законодавства та реалізацію конкретних заходів з підвищення рівня захисту прав працівників. Одним із ключових напрямків, на який звертає увагу ЄС, є забезпечення рівних можливостей та недискримінаційного підходу до працівників, а також забезпечення безпечних та здорових умов праці. Виконання цих вимог вимагає активної роботи з боку держави та впровадження відповідних регуляторних механізмів.

Однак, як і в будь-якій сфері законодавства, важливо дотримуватись балансу між правами працівників та роботодавців. Лібералізація трудового законодавства повинна сприяти стимулюванню розвитку бізнесу та економіки країни, але при цьому не повинна порушувати права працівників. З одного боку, лібералізація трудового законодавства може дати можливість роботодавцям більш гнучко управляти своїм персоналом, що в деяких випадках може бути вигідним для ефективного функціонування бізнесу і збільшення зайнятості. З іншого боку, зміни можуть призвести до порушення прав працівників, зокрема щодо зниження рівня оплати праці, погіршення умов праці, збільшення ризику випадкового звільнення, обмеження права на страйк та інші.

Застосування європейського трудового права в Україні має велике значення не тільки для забезпечення захисту прав працівників, але й для

розвитку економіки та підвищення інвестиційного привабливості країни. Принципи та норми трудового права ЄС, які є більш розвиненими можуть сприяти підвищенню рівня захисту трудових прав та створенню конкурентоспроможних умов праці для українських працівників. Однак, при впровадженні європейських стандартів у трудове законодавство України необхідно враховувати специфіку українського ринку праці та його потреб, а також забезпечувати ефективне застосування нових форм залучення працівників до роботи.

Крім того, важливо враховувати, що гармонізація трудового законодавства України з законодавством ЄС є довгостроковим та послідовним процесом, що передбачає внесення змін до багатьох нормативних актів та законів. Тому необхідно поетапно виконувати заходи з приведення законодавства України у відповідність до законодавства ЄС, забезпечуючи при цьому баланс між потребами економіки та захистом трудових прав працівників.

На шляху до гармонізації трудового законодавства України із законодавством ЄС історично сформувалася вимога забезпечити дерадянизацію законодавства, що визнається однією зі складових реалізації політичної доктрини України. Зокрема відповідно до Закону України «Про дерадянизацію законодавства» від 21 квітня 2022 р. №2215-IX [10]. Великий перелік актів законодавства СРСР та УРСР були визнані такими, що не застосовуються на території України через невідповідність Конституції та актам законодавства, прийнятим після проголошення незалежності України. Указаним Законом України «Про дерадянизацію законодавства» було внесено низку змін до КЗпП України та встановлено, що протягом одного року з дня набрання цим Законом чинності Кабінет Міністрів України має розробити та внести на розгляд Верховної Ради України проєкт нового Трудового кодексу України.

Дійсно, процес дерадянзації законодавства є важливим етапом на шляху до гармонізації трудового законодавства України зі законодавством ЄС. Цей процес дозволяє забезпечити сучасні стандарти прав людини та принципи демократії в українському законодавстві та відмовитися від спадщини радянської епохи. Розробка нового Трудового кодексу України є важливими кроками в цьому процесі. Однак важливо забезпечити баланс між правами працівників та роботодавців, щоб уникнути порушення прав працівників та захисту їх у судовому порядку.

Погоджуємося із твердженням С. Ф. Гуцу, яка зазначає, що для того щоб досягнути більш повної та кращої можливості реалізації права на працю, кожен нормативний акт у системі трудового законодавства України, і передусім Кодекс законів про працю України, повинен розглядати людину – основного суб'єкта правовідносин, як найвищу соціальну цінність [11, с. 108].

Вважаємо, що важливим етапом гармонізації трудового законодавства України із законодавством ЄС є вивчення та врахування досвіду і практики держав-членів ЄС у галузі трудового права та соціального захисту.

Процес гармонізації трудового законодавства із законодавством ЄС потребує проведення таких реформ трудового законодавства, які б забезпечували баланс між правами працівників та роботодавців, а також враховували міжнародні стандарти трудових прав і соціальних гарантій.

Це велика і кропітка робота яка вимагає співпраці між юристами-науковцями та законотворцями.

Статтею 93 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» передбачено обов'язкову оцінку відповідності міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції для кожного законопроекту [12]. Ця оцінка включає підготовку експертного висновку, що визначає відповідність проекту нормативно-правового акта

зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу (*acquis EC*).

Згідно з параграфом 35 Регламенту Кабінету Міністрів України, також передбачена вимога до підготовки Довідки щодо відповідності проекту нормативно-правового акта, який вноситься на розгляд Уряду, зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу (*acquis EC*) [13].

Ці вимоги сприяють забезпеченню відповідності українського законодавства нормам та цінностям Європейського Союзу, що є важливим кроком у зміцненні європейської інтеграції України.

У зв'язку з цим, гармонізація трудового законодавства України до стандартів ЄС є непростим і багатоетапним процесом, який потребує ретельного аналізу та порівняння законодавства держав-членів ЄС і врахування особливостей української економіки та соціальної сфери. Проте, цей процес є важливим для забезпечення конкурентоспроможності України на європейському та світовому ринках праці, покращення умов праці та захисту трудових прав працівників.

Постановою Кабінету Міністрів України №189 від 28 лютого 2023 року було затверджено Порядок проведення первинної оцінки стану імплементації актів права Європейського Союзу (*acquis EC*) [14].

Згідно з цим порядком, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади повинні провести первинну оцінку стану імплементації актів права ЄС до 30 червня 2023 року. Після проведення оцінки вони мають подати звіт до 30 серпня 2023 року разом з пропозиціями щодо приведення галузевого законодавства України у відповідність з правом Європейського Союзу (*acquis EC*).

Цей процес оцінки, відомий як «селф-скринінг» або самоперевірка, спрямований на ідентифікацію невідповідностей та прогалин у законодавстві України, які потрібно усунути для гармонізації з правом

Європейського Союзу (acquis ЄС) та підготовки України до подальших переговорів щодо вступу до ЄС.

Правовий вплив і дотримання європейських норм у галузі трудового права будуть сприяти забезпеченню захисту прав працівників, соціального забезпечення, розвитку справедливих і гармонійних трудових відносин.

Дуже цікавою для дослідження та імплементації положень європейського законодавства до чинного законодавства України є представлена Європейською комісією Зелена книга «Модернізація трудового законодавства для розв'язання завдань 21 сторіччя» [15]. Вона була розроблена з урахуванням пропозицій роботодавців та найманих працівників. Запит, який був сформульований роботодавцями в ЄС, включав бажання мати більш широкий спектр трудових договорів, щоб залишатися конкурентоспроможними в глобалізованій економіці, уникаючи витрат на дотримання правил захисту зайнятості, строків повідомлення та внесків до системи соціального забезпечення. Проте, варто зауважити, що спроба задовольнити економічні інтереси бізнесу за рахунок соціальних інтересів працівників не знайшла широкої політичної підтримки на рівні органів управління ЄС.

Вважаємо, що указане важливо враховувати при перегляді підходів до формування нової соціально-економічної доктрини України, оскільки Зелена книга про трудове право є важливим документом ЄС, який висвітлює тенденції і погляди на модернізацію трудового законодавства відповідно до вимог сучасного глобалізованого світу.

Зелена книга про трудове право, може слугувати цінним джерелом інформації та досвіду для України при вдосконаленні національного трудового законодавства, приведення його у відповідність до європейських стандартів, особливо у сфері судового захисту прав працівників.

Це вимагає не лише порівняння норм трудового законодавства, а і судової системи та вивчення судової практики. Адже саме судами

розглядаються заяви найманих працівників чи їх представників про захист порушених прав або інтересів. І хоч Україна в 2017 році оновила усі свої процесуальні кодекси, наблизивши їх до міжнародних стандартів, робота по удосконаленню судового захисту прав найманих працівників має активно тривати. Слід досконало вивчити процедуру судового захисту працівників у країнах, що входять до ЄС та імплементувати найкращі норми до національного законодавства.

Висновки Приведення норм трудового законодавства до європейських стандартів сприятиме покращенню соціального благополуччя працівників, забезпечуючи їм справедливу оплату, гідні умови праці, соціальні гарантії, захист від дискримінації, а також судовий захист на рівні, який відповідає міжнародним стандартам.

Вивчення питань судового захисту найманих працівників у країнах-членах ЄС та їх судової практики дасть можливість удосконалити норми матеріального та процесуального національного законодавства, що, на нашу думку, зменшить кількість порушень прав працюючих та їх звернень до суду.

Література

1. Recommendation R198 - Employment Relationship Recommendation, 2006 (No. 198). International Labour Organization. URL: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_INSTRUMENT_ID:312535 (дата звернення: 20.05.2023).
2. Про Національну стратегію у сфері прав людини : Указ Президента України від 24.03.2021 р. № 119/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#Text> (дата звернення: 20.05.2023).

3. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 20.05.2023).
4. Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору) : Закон України від 07.02.2019 р. № 2680-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2680-19#Text> (дата звернення: 20.05.2023).
5. Гапон О. Є. Адаптація трудового законодавства України про час відпочинку до законодавства Європейського Союзу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2015. 20 с
6. Теличко О. А. Адаптація трудового законодавства України в сфері охорони праці доєвропейських стандартів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05. Луганськ, 2011. 20 с.
7. Гармонізація трудового законодавства України із законодавством Європейського Союзу: монографія. Н. М. Хуторян, Ю. В. Баранюк, С. В. Дріжчана та ін. К.: ТОВ «Вид-во «Юридична думка», 2008. 304 с.
8. Смолярова М. Л., Аристархова А. С. Поняття та зміст адаптації законодавства про працю України до законодавства Європейського Союзу. Право та державне управління. 2011. № 2. С. 19–22. URL: <http://eir.zntu.edu.ua/handle/123456789/1161> (дата звернення: 20.05.2023)
9. Аналітичний звіт до Повідомлення Комісії для Європейського Парламенту, Європейської Ради та Ради «Висновок Європейської Комісії щодо заявки України на членство в Європейському Союзі» // Європейська Комісія, 01.02.2023. URL: <https://eu->

ua.kmu.gov.ua/sites/default/files/inline/files/analychnyy_zvit_yek_ukrayinskoyu_pdf.pdf (дата звернення: 20.05.2023)

10. Про декларування законодавства України : Закон України від 21.04.2022 р. № 2215-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2215-20#Text> (дата звернення: 20.05.2023).
11. Гуцу С. Ф. Актуальні питання реформування трудового законодавства України. Гуманітарний часопис. 2013. №3. С. 108–112.
12. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10.02.2010 р. № 1861-VI : станом на 31 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text> (дата звернення: 20.05.2023).
13. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 р. № 950 : станом на 11 трав. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950-2007-п#Text> (дата звернення: 20.05.2023).
14. Про затвердження Порядку проведення первинної оцінки стану імплементації актів права Європейського Союзу (acquis ЄС) : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2023 р. № 189. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/189-2023-п#Text> (дата звернення: 20.05.2023).
15. Green Paper Modernising labour law to meet the challenges of the 21st century. COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES. 2006. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/3cf5f979-cab9-4c39-9f03-3a16207a9ca7> (дата звернення: 20.05.2023).

References

1. Recommendation R198 - Employment Relationship Recommendation, 2006 (No. 198). International Labour Organization. URL: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_INSTRUMENT_ID:312535 (date of access: 20.05.2023).
2. Pro Natsionalnu stratehiiu u sferi prav liudyny : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 24.03.2021 r. № 119/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#Text> (date of access: 20.05.2023).
3. Konstytutsiia Ukrainy : vid 28.06.1996 r. № 254k/96-VR : stanom na 1 sich. 2020 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text> (date of access: 20.05.2023).
4. Pro vnesennia zmin do Konstytutsii Ukrainy (shchodo stratehichnoho kursu derzhavy na nabuttia povnopravnogo chlenstva Ukrainy v Yevropeiskomu Soiuzi ta v Orhanizatsii Pivnichnoatlantychnoho dohovoru) : Zakon Ukrainy vid 07.02.2019 r. № 2680-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2680-19#Text> (date of access: 20.05.2023).
5. Hapon O. Ye. Adaptatsiia trudovoho zakonodavstva Ukrainy pro chas vidpochynku do zakonodavstva Yevropeiskoho Soiuzu: avtoref.dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.05; M-vo osvity i nauky Ukrainy, Kyiv. nats. un-t im. Tarasa Shevchenka. Kyiv, 2015. 20 s
6. Telychko O. A. Adaptatsiia trudovoho zakonodavstva Ukrainy v sferi okhorony pratsi doievropeiskyykh standartiv: avtoref. dys ... kand. yuryd. nauk: 12.00.05. Luhansk, 2011. 20 s.
7. Harmonizatsiia trudovoho zakonodavstva Ukrainy iz zakonodavstvom Yevropeiskoho Soiuzu: monohrafiia. N. M. Khutorian, Yu. V. Baraniuk, S. V. Drizhchana ta in. K.: TOV «Vyd-vo «Iurydychna dumku», 2008. 304 s.

8. Smoliarova M. L., Arystarkhova A. S. Poniattia ta zmist adaptatsii zakonodavstva pro pratsiu Ukrainy do zakonodavstva Yevropeiskoho Soiuzu. Pravo ta derzhavne upravlinnia. 2011. № 2. S. 19–22. URL: <http://eir.zntu.edu.ua/handle/123456789/1161> (date of access: 20.05.2023)
9. Analitychnyi zvit do Povidomlennia Komisii dlia Yevropeiskoho Parlamentu, Yevropeiskoi Rady ta Rady «Vysnovok Yevropeiskoi Komisii shchodo zaiavky Ukrainy na chlenstvo v Yevropeiskomu Soiuzi» // Yevropeiska Komisiia, 01.02.2023. URL: https://eu-ua.kmu.gov.ua/sites/default/files/inline/files/analitychnyy_zvit_yek_ukrayi_nskoyu_pdf.pdf (date of access: 20.05.2023)
10. Pro deradianizatsiiu zakonodavstva Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 21.04.2022 r. № 2215-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2215-20#Text> (date of access: 20.05.2023).
11. Hutsu S. F. Aktualni pytannia reformuvannia trudovoho zakonodavstva Ukrainy. Humanitarnyi chasopys. 2013. №3. S. 108–112.
12. Pro Rehlament Verkhovnoi Rady Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 10.02.2010 r. № 1861-VI : stanom na 31 berez. 2023 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text> (date of access: 20.05.2023).
13. Pro zatverdzhennia Rehlamentu Kabinetu Ministriv Ukrainy : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18.07.2007 r. № 950 : stanom na 11 trav. 2023 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950-2007-p#Text> (date of access: 20.05.2023).
14. Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia pervynnoi otsinky stanu implementatsii aktiv prava Yevropeiskoho Soiuzu (acquis YeS) : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28.02.2023 r. № 189. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/189-2023-p#Text> (date of access: 20.05.2023).

15. Green Paper Modernising labour law to meet the challenges of the 21st century. COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES. 2006.
URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/3cf5f979-cab9-4c39-9f03-3a16207a9ca7> (date of access: 20.05.2023).